

συναίσθησιν τοῦτέστι τῶν ἀπείρων σχέσεων, τὰς ὁποίας αἱ ἄλλαι, χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζωσιν, ἀνέχονται;

Ἵνα λοιπὸν ἐννοήσῃ τις τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς, ὀφείλει νὰ τεθῇ ἐκεῖ ὅπου μετὰ δυσκολίας ὑψοῦνται οἱ ἄνθρωποι, ἐννοῶ τὸ ἀφελές καὶ ἀλάνθαστον ὅλων τῶν ἐνεργῶν αὐτῶν ἀρχῶν, αἵτινες πληροῦσι τὴν ὑφήλιον. Ὁρῶμεν νὰ ἐννοήσωμεν βαθμικῶς ὅτι ἐκεῖνο ὅπερ βλέπομεν εἶναι οὐδέν, παραβαλλόμενον πρὸς ὃ, τι δὲν βλέπομεν. Ὅλη ἡ ἰσχὺς, ὅλος ὁ μηχανισμὸς τῶν πολυπλοκοτέρων κινήσεων, τῶν μεγάλων φαινομένων τῆς φύσεως καὶ τῶν λεπτοτέρων ἐνεργειῶν τῆς ζωῆς, οὐδ' αὐτοῦ τοῦ νοῦς ἐξαιρουμένου, ταῦτα πάντα προέρχονται ἐκ τῆς ἀπείρου συνενώσεως σειρᾶς ἀτελευτήτου στενῶν καὶ κεκρυμμένων ἀρχῶν, τῶν ὁποίων αἱ ἐνέργειαι προβαίνουσι τελειοποιούμεναι, ἀπὸ τῆς ἀπλουστερίας κινητικῆς δυνάμεως μέχρι τοῦ ὑπερτάτου νοῦς. Ὁ ἄνθρωπος, ὅπως τὸν βλέπομεν καὶ τὸν γνωρίζομεν, οὐδέν εἶναι ἄλλο εἰμὴ χονδροειδὴς καὶ πολὺπλοκος προκύπτουσα γραμμὴ ἐκείνων ἐκ τῶν ἀρχικῶν τούτων ἐνεργειῶν, ὅσαι κεῖνται ἐν τῇ βαθυτέρᾳ καὶ κλητέᾳ ἔνδον ἡμῶν θέσει. Ἡ προκύπτουσα γραμμὴ αὕτη δὲν εἶναι ἡ ἀθάνατος, ὅπως ἀθάνατος δὲν εἶναι ἡ δύναμις ἡ κινουσα ἀτμομηχανὴν ἢ τὸν ἤλεκτρισμὸν Βολταϊκῆς στήλης, ἐνῶ ἐντοσούτω καὶ ἡ κίνησις καὶ ὁ ἤλεκτρισμὸς εἶναι αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ ἀδιάφθορα. Τοῦτο λοιπὸν δὲν εἶναι τὸ πρὸς τὸν Θεὸν ἀτενίζον μέρος ἡμῶν. Ἡ ἀληθὴς ἡμῶν ἀταμιχότης, τὸ ἀληθές ἡμῶν ἐγὼ, ἐκεῖνο ὅπερ, χωρὶς νὰ βαυκαλίζεται ἀπὸ χιμαίρας καὶ ὄνειρα ἁπλᾶ, δύναται νὰ βασισθῇ ἐπὶ μιᾶς μελλούσης ζωῆς, εἶναι ἡ παντὸς ὕλικου δεσμοῦ καὶ παντὸς συγκεκριμένου κρίματος ἀπληγμένη ἐνότης, εἶναι ἡ προφανῶς ἀφελὴς ἐκείνη ἐνέργεια, ἡ κατὰ τὸ μάλλον ἢ ἥττον καθαρὰν ἔχουσα τὴν συναίσθησιν τῶν ἰδίων αὐτῆς σχέσεων μετὰ τῶν ἀπείρων ἄλλων, ὁμοίων μετ' αὐτῆς, ἐνοτήτων, καὶ διὰ τοῦ νοῦς καὶ τῆς ἀγάπης πολὺ ἢ ὀλί-

γον πρὸς ταύτας πλησιάζουσα. Ἀδύνατον, ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ φαντασθῶμεν τί θ' ἀπογείνηται ἐνότητος ταύτης ἡ ζωὴ, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν, ἀφίνουσα τὸ ἐκ σαρκὸς δεσμωτήριον αὐτῆς καὶ εἰς τὸν ἰδανικὸν μεταβαίνουσα αἰθέρα, δὲν θὰ ἔχῃ πλέον ὄργανα, ὅπως ἐνεργήσῃ. — Ἐκεῖνο ὅμως ὅπερ δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν, εἶναι ὅτι, διὰ τοῦτο ἀκριβῶς, θέλει ὑψωθῇ εἰς καθαροτέραν ἐπιστήμην ὅσων ἀμυδρῶς μόνον καὶ συγκεχυμένως ἐγνώρισεν, καὶ εἰς ἀγάπην ἀγνωστέραν πραγμάτων, ἅτινα διὰ τοῦ πέπλου μόνον τῶν αἰσθήσεων εἶχε πρότερον λατρεύσει. Ἡ δὲ πεποιθήσις αὕτη, ἡ τὴν ζωὴν ἐξευγενίζουσα, εἶναι ὡσαύτως καὶ τοῦ θανάτου ἡ παρηγορία. (*)

(Ἐκ τῆς Γαλλικῆς).

B.

ΟΙ ΔΕΡΒΙΣΑΙ.

» Ἐάν, — ἔγραψεν ἐν τῷ *Intellectual Observer* ὁ Ἀγγλος *Vanberg* ἄλλοτε, — ἡ ὑπεροχὴ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Δύσεως » ἐπὶ τοῦ τῆς Ἀνατολῆς δὲν ἦτο τασοῦτον » καταφανῆς, ἥθελον σχεδὸν ζηλεύσει τοῦ » Δερβίσου τὴν τύχην. Μὲ ῥάκη κεκαλυμμέ- » νος καὶ εἰς γωνίαν συνεσταλμένος, » δεικνύει, δι' ἀκαταλήπτου τινος τῶν ὀφ- » θαλμῶν αὐτοῦ κινήσεως, πόσον μεγάλη » εἶναι ἡ εὐτυχία του. — Τί φυσιογνωμία » αἰθριος, ὁποία γαλήνη ψυχῆς ἐφ' ὅλων » αὐτοῦ τῶν κινήσεων, ὁποία ἀντίθεσις με- » ταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολι- » τισμοῦ! Ὅτε ἄλλοτε, ὅπως διαφύγω ἐ- » παπειλοῦντά με κίνδυνον, ἠναγκάσθην » νὰ μετεμφισθῶ εἰς Δερβίσην, ὅ, τι προ- » πάντων δὲν ἐδυναμην νὰ ὑποφέρω, ἦν » τὸ ἐπιτετηδευμένον ἐκεῖνο ἥθος, ὅπερ ὡ- » φειλον νὰ περιβληθῶ καὶ πάλιν δὲ δὲν

(*) Ὁ τὴν ἀνωτέρω περισπούδαστον πραγματεῖαν πρὸ ὀλίγων μηνῶν συγγράψας, *Fernand Papillon*, διάσημος Γάλλος ἱατρός, ἀπεβίωσεν ἐσχάτως εἰς ἡλικίαν εἴκοσι εἰς μόλις ἐτών. Σ.Μ.

» κατώρθωνον νὰ τὸ περιβληθῶ, ὅπως ἐ-
 » πεθύμουν. Δὲν θέλω πώποτε λησμονήσαι,
 » ὅτι ἡμέραν τινα, σκεφθεὶς ὅτι εἶχον τέ-
 » λος πάντων ἀπλλαγῇ τοῦ προσωπείου
 » ὅπερ ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἔφερον, ἡγέρ-
 » θην αἰφνης καὶ μὲ μεγάλα βήματα ἤρχι-
 » σα νὰ περιπατῶ ἐντὸς τοῦ ἐρήμου οἴκου,
 » ὅπου εἶχον καταφύγει. Μοὶ εἶχε συμβῇ
 » τοῦτο εἰς τὸ Ἐράτ τῶν Ἰνδιῶν. Ἀφοῦ
 » παρήλθον λεπτά τινα τῆς ὥρας, παρε-
 » τήρησα, ὅτι πλείστοι διαβάται εἶχον
 » σταθῇ ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ οἴκου καὶ ἐκ-
 » πληκτοὶ μὲ ἔβλεπον. Ἠννόησα ἀμέσως,
 » ὅτι εἶχον ὑποπέσει εἰς σφάλμα οὐσιώδες,
 » ἐρυθριῶν δὲ, ἐπανεκάθησα. Ἀλλὰ πρὶν
 » ἢ παρέλθῃ πολλὴ ὥρα, βλέπω πολλοὺς
 » εἰσερχομένους καὶ ἀρχίζοντας νὰ μ' ἐρω-
 » τῶσι, μήπως εἶμαι ἀσθενής. Ἐνόμισαν
 » οἱ καλοὶ οὗτοι ἄνθρωποι, ὅτι κατελήρ-
 » θην ὑπὸ τρέλλας· διότι, κατὰ τὰς ἀνα-
 » τυλικὰς παραδόσεις, οἱ τρελλοὶ μόνον
 » ἀφίνουσιν αἰφνης τὴν κατέκταν των, ἀρ-
 » χίζοντες ἄνευ αἰτίας προφανοῦς νὰ με-
 » τρώσι μεγάλους βήμασι τὸ μῆκος καὶ εὖ-
 » ρος τοῦ δωματίου των. »

Ὁ Δερβίσης ἐθεωρήθη αἰέποτε τοῦ ἀνατο-
 λικοῦ βίου ἢ προσωποποιήσις, ὅπως μολα-
 ταῦτα ἐννοοῦσιν τὸν βίον τοῦτον οἱ Εὐρω-
 παῖοι· ὀκνηρία, φανατισμὸς καὶ ἀναλ-
 γησία εἶναι αἱ κοινῶς παραδεδεγμέναι
 κυριώτεραι τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ, καὶ αὐ-
 τὸς δὲ ὁ ἴδιος τοιαύτας προσπαθεῖ ἀπαν-
 ταχοῦ νὰ τὰς ἀποδείξῃ. Καὶ ὅμως τῷ ἐπι-
 τρέπουσι τὴν ὀκνηρίαν, τὸ φιλάσθενον καὶ
 ἀδύνατον συλλογιζόμενοι τῶν θνητῶν· θε-
 ωροῦν τὸν φανατισμὸν ὡς θρησκευτικὸν ἐν-
 θουσιώδες αἶσθημα καὶ δικαιῶνουν σχεδὸν
 τὴν ἀναλγησίαν αὐτοῦ, σκεπτόμενοι ὅτι
 ὃν ἀσθενὲς ὅπως τὸν ἄνθρωπον, ἀνωφελὲς
 θὰ ἦτο ν' ἀπεκδυθῇ εἰς ἀγῶνα κατὰ τῆς
 εἰμαρμένης.

Ὅπως δ' ἐν ἑαυτῷ ὁ δερβίσης περιλαμ-
 βάνει τὸν ἐν γένει ἀνατολικὸν χαρακτῆρα,
 οὕτω παριστᾷ χωριστὰ καὶ τοὺς διαφό-
 ρους τῆς Ἀνατολῆς λαούς. Εἶναι ἀληθές,
 ὅτι κατὰ τοῦ Μωχμεθανισμοῦ τὸ ἀξίωμα,

πάντες οἱ ἀληθεῖς πιστοὶ εἰσὶν ἀδελφοί· οὐχ
 ἦττον σπουδάζων τις καλῆτερον τῶν δερ-
 βισῶν τὰ τάγματα, θέλει ἐννοήσῃ ὅτι αἱ
 διάφοροι αἱρέσεις διαφέρουσι διὰ τῆς κατα-
 γωγῆς καὶ τῆς ἐθνικότητος αὐτῶν πρὸς
 ἀλλήλους. Οὕτως οἱ *Βεκτασίδες* καὶ οἱ *Με-
 ονέβιδες* εἶναι αὐτόχθονες *Τουρκοί*, διότι
Βεκτασῆς, ὁ ἐνθουσιαστὴς καλούμενος, ἰ-
 δρυτῆς τοῦ τάγματος τῶν *Γιανιτσάρων*,
 καὶ ὁ *Μουλὰς Τσελαλεδὶν Ρούμης*, ὁ μέγας
 τῶν *Μεονέβιδων* ποιητῆς, εἶναι ἀμρότεροι
Τουρκοί, ἔζησαν τούτέστι καὶ ἀπέθανον ἐν
Τουρκίᾳ· οἱ *Κάδροι* καὶ οἱ *Τζελαλοὶ* κα-
 τοικοῦσι κατὰ προτίμησιν τὴν Ἀραβίαν· οἱ
Ὀδεῖσοι, οἱ *Πέρσαι* καὶ οἱ *Ζαχίδαι* δια-
 τρέχουν τὰς Ἰνδίας, ἐνῶ τὸ πρὸ ὀλίγου ἔ-
 τι χρόνου συστηθὲν τάγμα τῶν *Σόφι*.—*Ἰσ-*
λάμ κατοικεῖ τὴν *Κεντρικὴν Ἀσίαν*.

Οὐχ' ἦττον μολαταῦτα, ὅλα τὰ μέλη
 τῶν διαφορῶν. τούτων ἀδελφοτήτων εἶναι
 στενῶς πρὸς ἀλλήλα συνδεδεμένα. Οἱ μα-
 θητευόμενοι (*Μουρί*) καὶ οἱ βοηθοὶ (*Κάλφαι*)
 ὀφείλουσι τυφλὴν ὑποταγὴν εἰς τὸν ἀνώ-
 τατον ἀρχηγὸν (*Πρ*), ὅστις ἀπόλυτον ἔχει
 ἐξουσίαν ἐπὶ τῆς ζωῆς καὶ ἰδιοκτησίας τῶν
 ἀδελφῶν αὐτοῦ. Αἱ ἀδελφότητες ὁμῶς αὐ-
 ται δὲν μιγνύονται ποσῶς ἐν γωνίᾳ καὶ
 παραδύστω εἰς ζητήματα πολιτικά, ὅπως
 ἐν Εὐρώπῃ ἐβρέθη ὅτι δῆθεν περιηγηταὶ τι-
 νες ἀνεκάλυψαν φρανμασόνους μέχρι καὶ
 αὐτῶν τῆς μεγάλης ἐρήμου τῶν *Βεδουίνων*.
 Οἱ *Δερβίσαι* εἶναι οἱ καλόγηροι τοῦ *Ἰσλα-*
μισμού, τὸ δὲ δημιουργήσαν καὶ διατηροῦν
 αὐτοὺς πνεῦμα, εἶναι φανατισμὸς θρησκευ-
 τικὸς καὶ οὐδὲν πλείοτερον. Κατ' οὐδὲν
 ἄλλο διαφέρουσι μεταξύ των, εἰμὴ ὡς πρὸς
 τὸν τρόπον διὰ τοῦ ὁποίου ἐκδηλοῦσι τὸν
 θρησκευτικὸν αὐτῶν ἐνθουσιασμόν. Οὕτω
 μία τῶν ἀδελφοτήτων τούτων συνιστᾷ συ-
 νεχεῖς προσκυνητῶν ὁδοιπορίας εἰς τῶν ἁγί-
 ων τοὺς τάφους· μία ἄλλη χαράττει τὰς
 βάσεις, ἐφ' ὧν ὀφείλει νὰ μελετήσῃ τις
 τοῦ Θεοῦ τὸ ἄπειρον ἀφ' ἐνὸς καὶ τοῦ ἄν-
 θρώπου τὸ μηδαμινὸν ἀφ' ἑτέρου· μία τρί-
 τη διατάσσει εἰς τὰ μέλη αὐτῆς, ποίοις
 ὕμνοις ὀρεῖλουν διαρκῶς νὰ ψάλλωσι καὶ

νά ἐπαναλαμβάνωσι νύκτα καὶ ἡμέραν τοῦ Θεοῦ τὸ ὄνομα. Διὸ βλέπει τις ἐνίοτε τὰ μέλη ὅλα τῆς τελευταίας ταύτης ἀδελφότητος, ὡς ὑπὸ νόσου τινος φρενοβλαβικῆς καταλαμβάνόμενα, καὶ πάσῃ δυνάμει, καὶ χωρὶς οὐδὲ ν' ἀναπνεύσωσι κἄν, φωνάζοντα τὸ : Γιαχού ! Γιαχού ! *Αα υἱαὶ! υἱαοὺ !* Ὁ δ' εὐσεβὴς Ὀθωμανὸς βλέπει ἐν τῷ γενικῷ τούτῳ ἀλαλαγμῷ ἀγίαν τινα ἐκστασιν καὶ πιστεύει ἐνδομύχως, ὅτι ὁ ἔρως τοῦ Θεοῦ κατέλαβε τὴν ἀδελφότητα ὁλόκληρον.

Ὁ Δερβίσης ὁ ἔχων τὸ εὐτύχημα νὰ περιέλθῃ εἰς τοιαύτην κατάστασιν, — διότι εὐτυχία θεωρεῖται, — ὁ τοιοῦτος Δερβίσης προδιδάσκεται ἀμέσως εἰς ἀντικείμενον λατρείας καὶ σεβασμοῦ ἀπέναντι τῶν ἄλλων. Καθ' ὅλον τῆς τοιαύτης ἐκστάσεως αὐτοῦ τὸν χρόνον, γυναῖκες ἀσθενεῖς πολλάκις δὲ καὶ στέραι, σπεύδουν νὰ τὸν πλησιάσωσι καὶ ψαύσωσι τὰ κράσπεδα τῆς ἐσθῆτός του. Διὰ τοῦ μέσου τούτου πιστεύουσιν ὅτι θέλουν θεοαπευθεῖ.

» Ὅτε ἤμην εἰς Σαμαρκάνδην, λέγει ὁ
» ἀνωτέρω μνημονευθεὶς συγγραφεὺς, μοὶ
» ἐδόθη ἀφορμὴ νὰ γείνω μάρτυς αὐτόπτης
» ὅπως οὖν δύνανται νὰ διαπράξωσιν οἱ Δερ-
» βίσαι, ὅταν κατέχωνται ὑπὸ τῆς ἐκστά-
» σεως ταύτης, τὴν ὁποίαν ὁ πρὸς τὸ Θεῖ-
» ον ἔρως αὐτῶν προκαλεῖ. Παρὰ τῷ τά-
» φῳ τοῦ Μακδούν Ἀνζουράμ εἶχον συ-
» ναθροισθεῖ οἱ Δερβίσαι περὶ τοῦ ἀνωτά-
» του αὐτῶν ἀρχηγοῦ. Κατ' ἀρχὰς περιω-
» ρίσθησαν ἐπαναλαμβάνοντες τὰς κατὰ
» τύπους φράσεις, μὲ φωνὴν φυσικὴν καὶ
» μετὰ τινος ῥυθμοῦ. Ὁ ἀρχηγὸς αὐτῶν
» ἦτο εἰς βαθείας βεθυθισμένος σκέψεις, ὅ-
» λων δὲ τὰ βλέμματα ἦσαν ἐπ' αὐτοῦ
» προσκλωμένα. Πάσα τῆς χειρὸς αὐτοῦ
» κίνησις, καὶ αὐτῆς τῆς ἀναπνοῆς του ὁ
» θόρυβος, ἐφαίνοντο ἐνισχύοντες τοὺς ἀ-
» δελφούς του, ἵνα πρᾶξωσι κραυγὰς ὀ-
» ξυτέρας καὶ ἀγριωτέρας. Ἐφάνη τέλος
» πάντων ἐγειρόμενος τῆς λειθαργίας του,
» ἅμα δ' ὕψωσε τὴν κεφαλὴν, οἱ Δερβίσαι
» μανιώδεις ἐπήδησαν αἴφνης εἰς τὸν ἀέρα.

» Ὁ πρότερον κύκλος εἶχε διαρρηχθεῖ, οἱ
» δὲ ἀδελφοὶ ἤρχισαν, χωριστὰ ἕκαστος,
» ὀρχούμενοι καὶ κινήσεις κυματοειδεῖς ποι-
» ούντες· μόλις ὁμοῦς ὁ ἀρχηγὸς εἶχεν ἐ-
» γερθεῖ καὶ οἱ φρενήρεις χορεύται ἐπεδό-
» θησαν εἰς κινήσεις τοσοῦτον ἀτάκτους,
» τοσοῦτον ἀλλοκότους, ὥστε ἐγὼ ὅστις
» ἤμην ἠναγκασμένος ν' ἀκολουθήσω τὰς
» παραδοξολογίας αὐτῶν, ὁμολογῶ ὅτι ἐ-
» φοβήθην. Ἐρρίπτοντο ἐκ τοῦ δεξιοῦ εἰς
» τὸ ἀριστερὸν μέρος· ἄφινον ἄλλοι τὸ χλο-
» ερόν ἐδάφος καὶ ἔτρεχον νὰ χορεύσωσιν
» ἐπὶ τῶν χαλίκων. Ὀρχοῦντο, ἐστρέφον-
» το περὶ ἑαυτοὺς, ἐπήδων, καὶ τὸ αἷμα
» ποταμῆδὸν ἀνέβλυζεν ἐκ τῶν ποδῶν αὐ-
» τῶν. Ἐξηκολοοῦντο δὲ τὸν σκοτοδινί-
» σιν προξενούντα χορόν τινα, ἑωσοῦ, ἐξην-
» τλημένοι καὶ πνευστιῶντες, κατέπιπτον
» ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἀναίσθητοι. »

Φ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΣΒΕΣΤΟΥ

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ, ὑπὸ Κων. Α. Ἰσηγόνης).

I.

Ἡ ἄσβεστος εἶναι ἐκ τῶν μᾶλλον γνω-
στῶν ἡμῖν ὕλων· ἡ δὲ χρῆσις αὐτῆς κοινο-
τάτη. Αἱ οἰκίαι ἡμῶν, καὶ τὰ μνημεῖα ἀτι-
να διαιωνίζουσι τὸ μεγαλεῖον ἐνὸς ἔθνους
καὶ τὴν μεγαλοφυΐαν τῶν ἀριστοτεχνῶν του,
ὀφείλονται σχεδὸν εἰς τὴν οὐσίαν ταύτην.

Ἀπ' οὗτο ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἀνεπτύχθη ἡ
ἐπιθυμία τῆς εὐζωίας καὶ τὸ αἶσθημα τοῦ
καλοῦ, ἕκτοτε καὶ ἡ ἄσβεστος χρονολογεῖ
τὴν χρῆσιν αὐτῆς. Εἶναι ἀληθές, ὅτι κατὰ
τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους οἱ πρῶτοι κά-
τοικοι τῆς γῆς κατῴρθωσαν ἐπιστοιβάζον-
τες κολοσιαίους ὄγκους ἐπὶ ἄλλων ὁμοίων
νὰ κατασκευάσωσι τοιοῦτοτρόπως οἰκοδομὰς,
ὧν ἡ στερεότης καὶ τὸ μεγαλεῖον μᾶς ἐκ-
πλήττουσι νῦν. Τὰ κυκλώπεια ὁμοῦς ταῦτα